

הנושא: דחיית ערר בעניין חישוב מענק בעד השתתפות בהוצאות קבועות, עקב נגיף הקורונה, כאשר רשות המיסים אישרה את המענק ואף לא דרשה הוכחת קשר סיבתי והפער קטן

ועדת ערר לענייני קורונה

ערר 1133-21

בפני: עו"ד ערן עסיס - יו"ר
צבי פרלמוטר - חבר

העוררת: מאסטר ביף בע"מ
באמצעות נאיל אחמד

נגד

המשיבה: רשות המסים
באמצעות היחידה לטיפול במענק השתתפות בהוצאות קבועות

החלטה

הערר שלפנינו נסוב על החלטת רשות המסים לקבוע כי חישוב ירידת המחזורים של העוררת לא ייערך בהשוואה לחודשים מרץ-אפריל 2019, וזאת בשל ירידה שחלה בהכנסותיה של העוררת בשלב מאוחר יותר, לפני התפשטות נגיף הקורונה.

העובדות

1. לנוכח ירידה במחזורי הפעילות בחודשים מרץ-אפריל 2020, הגישה העוררת בקשה למענק בעד השתתפות בהוצאותיה הקבועות, בהתאם להחלטת הממשלה מס' 5015 (מיום 24.4.2020; להלן - **החלטת הממשלה**). העוררת קיבלה מקדמות בסכום מצטבר של 66,449 ש"ח.
2. בהחלטה מיום 6.9.2020, נקבע כי העוררת זכאית לסכום של 27,323 ש"ח בלבד, סכום נמוך מהסכום שקיבלה קודם לכן, כך שעליה להחזיר חלק מהמענק. בהחלטה צוין כי החל מחודש יוני 2019 קיימת ירידה חדה בהכנסות העסק, בגין הפסקת הפעילות מול לקוח עיקרי (כרמל מעדנים), וכי ירידה זו אינה נובעת מההשפעה הכלכלית של התפשטות נגיף הקורונה. מטעם זה, מחזור הבסיס חושב על פי ממוצע ההכנסות החודשי בין יוני 2019 לפברואר 2020, והמענק שנקבע לעוררת הופחת בהתאם.
3. העוררת הגישה השגה על החלטה זו, ובהחלטה מיום 4.3.2021 דחתה המשיבה את ההשגה, מאותם טעמים שצוינו בהחלטתה הקודמת.

טענות הצדדים

4. בכתב הערר, טענה העוררת בקצרה כי יש לחשב את המענק תוך השוואה לדיווחיה למע"מ בחודשים מרץ-אפריל 2019, ולא על בסיס אחר כפי שנקבע. העוררת הבהירה כי היא משווקת בשרים בסיטונאות למסעדות ולאומות אירועים, והזכירה כי הממשלה החליטה על סגירת הפעילות בענפים אלו בתקופה הרלוונטית, כך שאספקת הסחורה הופסקה. עם זאת, העוררת לא התייחסה בכתב הערר לטענה כי חלה במחזורי הכנסותיה ירידה במועד מוקדם יותר, ורק ציינה כי "התפשטות נגיף הקורונה החלה בחודש 03.2020".
5. המשיבה עמדה בתשובתה על הוראותיה של החלטת הממשלה ועל התנאי לפיו המענק יינתן רק בגין ירידת מחזורים שנגרמה בעקבות ההשפעה הכלכלית של נגיף הקורונה. המשיבה חזרה והדגישה כי הירידה במחזוריה של העוררת היא חדה ועקבית והיא החלה שמונה חודשים לפני תחילת השפעתו הכלכלית של נגיף הקורונה בישראל. כמו כן, ציינה המשיבה את הסיבה לירידת המחזורים - הפסקת הפעילות עם אחד הלקוחות העיקריים - כרמל מעדנים.
6. המשיבה ציינה כי היא אינה חולקת על כך שישנה ירידת מחזורים כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה, אך מחזור הבסיס להשוואה אינו יכול להיות המחזור בחודשים מרץ-אפריל 2019, ומכאן הצורך בחישוב מחדש, בהתאם למחזור הממוצע לאחר הירידה.

דיון והכרעה

7. לאחר שעיינו בערר, באנו לכלל למסקנה כי ניתן לדון בערר על פי הטענות והראיות שהוגשו בכתב, ומצאנו שאין בכך בכדי לפגוע בעשיית צדק בעניינם של הצדדים. נקדים ונאמר כי **החלטנו לדחות את הערר**. להלן נבהיר את הרקע המשפטי ואת הטעמים שעומדים ביסוד החלטתנו.

רקע משפטי

8. החלטת הממשלה, מורה על מתן מענקים לעסקים שנפגעו בחודשים מרץ-אפריל 2020, בגין ההתפשטות של נגיף הקורונה. מאוחר יותר, נקבעה הזכאות למענקים דומים, בגין תקופות זכאות נוספות, במסגרת החוק.
9. ככלל, החלטת הממשלה והחוק נועדו לסייע לעסקים שנפגעו כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה. סיוע זה הוא חלק משורת מהלכים שנועדו לשמר ככל הניתן על שרידותו של המגזר העסקי, תחת המגבלות שנקבעו, ובתוך כך לצמצם ככל הניתן את הפגיעה בצמיחה ובמשק בכללותו.
10. סעיף 1(ג) להחלטת הממשלה, קובע את התנאי הבא למתן המענק: **"ירידת מחזור העסקאות בתקופת המענק נגרמה כתוצאה מההשפעה הכלכלית של התפשטות נגיף covid-19"**. תנאי דומה נקבע גם בחוק התוכנית לסיוע כלכלי, בסעיף 8(3).

11. יוער כי בדומה לענייננו, גם בתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נוק מלחמה וזק עקיף) (הוראת שעה), התשס"ו-2006, נקבעה אפשרות לקבלת פיצוי בגין נזקים שנגרמו לעסקים בעקבות מלחמת לבנון השנייה, כאשר אחד המסלולים ("מסלול מחזוריים"), התבסס על ירידת מחזוריים. הפסיקה עמדה על כך שבבסיס ההסדר עומדת דרישה לקיום קשר סיבתי, בין אירוע המלחמה לבין הנזק. מסלול המחזוריים מבוסס אמנם על ההנחה שירידת המחזוריים נובעת מנזקי המלחמה, אך מדובר בהנחה עובדתית הניתנת לסתירה (ראו רע"א 6540/15 **כתר אחזקות בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים**, פסקה 3 (פורסם בנבו, 18.4.2016); רע"א 6948/13 **מנהל מס רכוש וקרן פיצויים נ' קטיף מושב שיתופי**, פסקה 14 (פורסם בנבו, 13.12.2015)).

12. גם בענייננו, בהחלטת הממשלה ובחוק לא נקבע כי עוסק המבקש מענק מחויב להוכיח את הקשר הסיבתי באופן פוזיטיבי. על רקע הפגיעה הכלכלית הנרחבת שנבעה מהתפשטות הנגיף, ביקשה הממשלה לפשט את הליכי מתן המענק, ולא העמידה בפני מבקשי המענק דרישה להצגת מסמכים או ראיות אחרות המוכיחות את קיומו של הקשר הסיבתי. כפי שציינו בעבר בהקשר זה, יש בכך מעין הנחת מוצא עובדתית שקיים קשר בין ההשפעה הכלכלית של נגיף הקורונה לבין ירידת המחזוריים של העוסק, אך במקום שרשות המסים מצביעה על ממצאים המעמידים בספק את קיומו של קשר סיבתי, יידרש העוסק להרים את נטל ההוכחה ולהבהיר את הקשר בין ירידת המחזוריים ובין התפשטות נגיף הקורונה (ערר 1008-21 **תחנת דלק היצירה בע"מ נ' רשות המסים** (מיום 24.3.2021), פסקה 16 להחלטה).

13. בתיקים נוספים שנדונו בוועדת הערר נקבע כי נסיבות מסוימות מנתקות את הקשר הסיבתי, באופן שעשוי להצדיק סטייה מהנוסחה הקבועה בהחלטת הממשלה ובחוק (ראו ערר 1007-21 **יתד טכנולוגיות נ' רשות המסים**, ניתן ביום 8.3.2021; ערר 1005-21 **טי ג'אט סיסטמס 2006 נ' רשות המסים**, ניתן ביום 9.3.2021). כאשר מתקיימת ירידה מובהקת בהכנסות העסק בין תקופת הבסיס לבין מועד התפשטות נגיף הקורונה, ניתן לומר שירידת המחזוריים, בהשוואה לתקופת הבסיס, לא נובעת מהתפשטות נגיף הקורונה, ואזי לכאורה העוסק אינו זכאי למענק. בנסיבות כאלו, נוהגת המשיבה לערוך חישוב חלופי של מחזור מותאם, המנטרל את השינויים שקדמו להתפשטות נגיף הקורונה. בערר 1003-21 **נ.ע גולדה נ' רשות המסים** (ניתן ביום 2.5.2021), עמדנו על כך שמתווה זה הוא בבחינת פרשנות מיטיבה, שנועדה לבחון את האפשרות לקבל מענק לכל הפחות בגין חלק מירידת המחזוריים, שאותו ניתן לשייך להתפשטות נגיף הקורונה (ראו פסקאות 18-21 שם).

מן הכלל אל הפרט

14. במקרה שלפנינו, הבהירה המשיבה כי הכנסותיה של העוררת נפגעו בשלב מוקדם יותר, בגין הפסקת פעילות מול לקוח עיקרי (כרמל עידנים). שינוי זה בפעילותה של העוררת הביא לירידה במחזור ההכנסות שלה, ירידה שאינה קשורה להתפשטות נגיף הקורונה. העוררת לא סתרה את טענותיה העובדתיות של המשיבה בהקשר זה, ומהחלטה בהשגה עולה כי מידע זה אומת גם על ידי העוררת עצמה.

15. למעשה, העוררת לא הציגה כל טעם ענייני שיש בו כדי להתמודד עם בעיית הקשר הסיבתי, ורק ביקשה לעמוד על כך שהמענק יחושב לפי תקופת הבסיס כהגדרתה בהחלטת הממשלה. העוררת לא הציגה הסבר אחר לירידת המחזורים במהלך 2019, ולא הבהירה מאיזה טעם היא סבורה שירידת המחזורים שאירעה לפני התפשטות נגיף הקורונה, אמורה לזכות אותה במענק. כפי שהובהר לעיל, ירידת המחזורים למול תקופת הבסיס אינה מזכה במענק באופן אוטומטי, ובמקרים שבהם עולה ספק לגבי קיומו של קשר בין הירידה בהכנסות לבין התפשטות נגיף הקורונה, העוררת נדרשת להוכיח את הקשר הסיבתי. עיון בכתב הערר מלמד כי העוררת לא עמדה בנטל המוטל עליה.

16. ראוי לציין כי המשיבה לא שללה לחלוטין את זכאותה של העוררת למענק, וחישבה את גובה המענק באופן חלופי, שמביא בחשבון את הירידה במחזור ההכנסות שקדמה להתפשטות נגיף הקורונה. היינו, המשיבה לא דרשה מהעוררת להוכיח את הקשר הסיבתי, אלא נקטה בגישה מיטיבה, והתבססה על שיטת חישוב אחרת ש"עוקפת" את שאלת הקשר הסיבתי. בנסיבות אלו, אין בידינו אלא לקבל את עמדתה של המשיבה.

17. בשולי הדברים יוער כי בחנו את הסכום הכולל של הכנסות העוררת בתקופה שלפיה לעמדת המשיבה יש לחשב את תקופת הבסיס (היינו, יוני 2019 עד פברואר 2020). בחישוב שערכנו לפי דיווחיה של העוררת למע"מ, ממוצע ההכנסות הדו חודשי בתקופה זו עומד על 832,604 ש"ח, ולא ברור מדוע המשיבה ציינה בהחלטתה ממוצע דו חודשי של 936,680; חישוב המענק על בסיס נתון זה עשוי היה להוריד עוד יותר את גובה המענק לו זכאית העוררת (אם כי שיעור ירידת המחזורים נותר בין 40% ל-60% ומדרגת הזכאות לפי סעיף 2(ב) להחלטת הממשלה נותרת כשהייתה). מכל מקום, מדובר בפער קטן, שאינו משרת את העוררת, ולא ראינו בנסיבות העניין צורך לדרוש מהצדדים הבהרות בהקשר זה או לשנות את התוצאה שאליה הגענו.

18. הערר נדחה, מכל הטעמים המפורטים לעיל. אין צו להוצאות.

זכות ערעור בפני בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, בתוך 45 יום.

ניתנה היום, ח' סיון תשפ"א, 19.5.2021, בהעדר הצדדים.

(-) חבר

(-) יו"ר